

ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Бойчев Іван Іванович

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри музичного та образотворчого мистецтва
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
м. Ізмаїл, Україна*

Найактуальнішими напрямами розвитку вітчизняної системи музично-педагогічної освіти в контексті настанов сучасного законодавства (Закони України «Про вищу освіту», «Про освіту»; Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період 2021–2031 рр.), визнано наступні:

- визнання й адаптація нової структури вищої освіти, яка передбачає освітні ступені: молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії, доктор наук в галузі знань 02 Культура і мистецтво / 01 Освіта/Педагогіка, з відміною ступеню спеціаліста;

- розробка, апробація, оптимізація й затвердження стандартів вищої освіти в галузі музичного мистецтва, зорієнтованих на врахування й дотримання вимог компетентнісного підходу, узгоджених із Національною рамкою кваліфікацій та з новою структурою рівнів вищої освіти (бакалавр – магістр – доктор філософії);

- створення, впровадження й акредитація освітньо-професійних програм, спрямованих на підготовку майбутніх вчителів музичного мистецтва за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями вищої освіти за спеціальністю 025 Музичне мистецтво та 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво);

- управління якістю музично-педагогічної освіти шляхом узгодження системи принципів та процедур оцінювання програмних результатів навчання здобувачів вищої освіти, здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітньо-професійних програм, значного підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, які входять до груп забезпечення відповідних спеціальностей та спеціалізацій;

- подальша модернізація змісту, форм і методів навчання майбутніх вчителів музичного мистецтва як загальних, так і, особливо, фахових

(спеціалізованих) дисциплін у контексті вимог Концепції педагогічної освіти та проекту «Нова українська школа»;

– осучаснення науково-методичного й інформаційно-технологічного забезпечення кожної з обов’язкових і вибіркових компонент нині діючих освітньо-професійних програм на основі більш інтенсивного використання новітніх цифрових ресурсів і платформ;

– урізноманітнення переліку спеціалізацій (струнні/народні/ударні/духові інструменти; фортепіано; диригування; естрадний спів) у межах ліцензованих у вітчизняних закладах вищої освіти спеціальностей тощо.

Суттєво, що підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва відбувається в нашій країні переважно в педагогічних та гуманітарних університетах, а не в музичних академіях (консерваторіях), в яких запроваджені освітньо-професійні програми як за спеціальністю 025 Музичне мистецтво, так і спеціальністю 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) на бакалаврському і магістерському рівнях вищої освіти. Натомість, порівняння останніх засвідчує, що вони мають принципові відмінності, як стосовно тих фахових компетентностей, які формуються, так і програмних результатів навчання, які досягаються здобувачами першого та другого рівнів вищої освіти. Продемонструємо у таблиці 1 наявні відмінності на прикладі освітньо-професійних програм (ОПП), які запроваджені в бакалавраті факультету мистецтв Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Таблиця 1

Порівняльний аналіз освітньо-професійних програм спеціальностей 025 Музичне мистецтво та 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Параметри порівняння	ОПП 025 Музичне мистецтво	ОПП 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
1. Предметна галузь	02 Культура і мистецтво	01 Освіта/Педагогіка
2. Орієнтація програми:	– поглиблення теоретичних знань і набуття фахових умінь з музичного мистецтва та його викладання у професійних навчально-виховних та загальноосвітніх навчальних закладах;	– набуття методик навчання і виховання, необхідних в освітньому процесі для навчання музичного мистецтва у середній школі;
Особливості програми:	– обов’язковість проходження педагогічної і концертно-виконавської практик, виконання концертної програми з фаху, випускових екзаменів з диригування оркестром та концертмейстерського класу;	– забезпечення підготовки фахівця –вчителя середнього навчально-виховного закладу, керівника гуртка за профілем підготовки;
Мета:	– набуття академічної та професійної кваліфікації для	– набуття академічної та професійної кваліфікації

	здійснення виконавської професійної (керівництво творчими колективами) та навчальної діяльності у професійних та загальноосвітніх закладах;	для навчання музичного мистецтва у закладах середньої освіти;
Професійна кваліфікація:	1. Викладач професійного закладу освіти, артист (оркестру, ансамблю), диригент, керівник (оркестру, ансамблю), артист-соліст-інструменталіст. 2. Викладач професійного закладу освіти, концертмейстер, артист-соліст-інструменталіст. 3. Вчитель музичного мистецтва, артист-вокаліст, артист ансамблю, керівник ансамблю.	Вчитель середнього закладу освіти; керівник гуртка за профілем підготовки.
Програмні результати навчання:	Знання: – передових технологій і стратегій з формування духовності, сутності взаємин культури і мистецтва, культури і цивілізації, культури і інструментальної музики; – теорії та практики виконавської майстерності, історії та сучасного розвитку інструментального мистецтва; – основ інструментознавства, аранжування, інтерпретації музичних творів, стилістичних засобів втілення авторських та власних інтерпретаторських задумів; – зразків музичного мистецтва, творів різних епох, жанрів та стилів, концертного репертуару, народної творчості; традицій української та світових виконавських шкіл; – методики роботи з творчими колективами (оркестром /ансамблем).	Знання: – класифікації видів, жанрів музичного мистецтва, його основних напрямів; – методики навчання музичного мистецтва у школі, – специфіки сучасних музичних технологій, – особливостей організації уроків з музичного мистецтва; – репертуару шкільної програми.

Як видно з таблиці 1, ОПП спеціальності 025 Музичне мистецтво спрямована передусім на підготовку високопрофесійних фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва, що передусім передбачає застосування теорій та методів музикознавчої та концертно-виконавської (інструментальної, диригентської, вокальної) діяльності, а також підготовки до виконання функцій музиканта-педагога у спеціалізованих закладах освіти (музичних середніх спеціалізованих школах-інтернатах для обдарованих дітей). На відміну від цього, ОПП спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) зорієнтована лише на підготовку вчителя середнього навчально-виховного закладу та керівника гуртка за профілем підготовки.

Література:

1. Профіль освітньої програми «Музичне мистецтво» спеціальності 025 Музичне мистецтво. URL: <https://mpf.udpu.edu.ua/spetsialnist-025-muzychne-mystetstvo/> (дата звернення: 23.02.2025 р.).

2. Профіль освітньої програми «Музичне мистецтво» спеціальності 014.13 «Середня освіта (Музичне мистецтво)». URL: <https://mpf.udpu.edu.ua/spetsialnist-014-13-serednya-osvita-muzychne-mystetstvo/> (дата звернення: 23.02.2025 р.).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-504-7-28>

МУЗИЧНА КУЛЬТУРА КИЇВСЬКОЇ РУСІ

Бутук Юлія Григорівна

студентка I курсу факультету лінгвістики та перекладу

Міжнародний гуманітарний університет

Науковий керівник: Мельник Юлія Павлівна

кандидат політичних наук,

доцент кафедри мистецтвознавства та загальнокультурних дисциплін

Міжнародний гуманітарний університет

м. Одеса, Україна

Вступ. Київська Русь, як одне з перших великих державних утворень Східної Європи, мала розвинену культурну традицію, значне місце в якій займала музика. Вона була невід'ємною частиною релігійного, світського та побутового життя. Музика супроводжувала важливі події суспільного життя, відображаючи духовний і соціальний устрій тогочасного суспільства. Як зазначено у «Повісті временних літ»: "Того ж літа почали приходити із Грецької землі співці і навчати людей церковного співу" [1, с. 45].

Джерела вивчення музики Київської Русі. Відомості про музику Київської Русі збереглися у літописах, церковних текстах, мініатюрах, археологічних знахідках та фольклорних традиціях. Серед важливих джерел – «Повість временних літ», іконографія, давні нотні записи (знаменний спів). "Греки ж навчили Руські землі не лише вірі, а й співу церковному, що нині поширюється в монастирях" [2, с. 78].

Народна музика. Народна музика Київської Русі включала обрядові пісні, колядки, веснянки, голосіння та трудові пісні. Вона виконувалася під акомпанемент народних інструментів і мала важливе значення у житті громади. Святкові пісні супроводжували сезонні обряди, весільні